اخبار کوتاه

افزایش ۳۰ درصدی نرخ بلیت قطار از نیمه دوم تیرماه

دبیر انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل ریلی مسافری و خدمات وابسته از اجرای افزایش ۳۰ درصدی قیمت بلیت قطارهای مسافری از نیمه دوم تیرماه ۱۴۰۴ خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، ابوالقاسم سعیدی اظهار کرد: مطابق روال هر سال، انجمن صنفی و شرکت‌های ریلی مسافری، پیشنهاد افزایش قیمت بلیت را در فروردین ماه امسال برای بررسی و رعایت تشریفات قانونی، به شرکت راه‌آهن ارائه کردند.

وی افزود: با پیگیری‌های انجام‌شده، این موضوع در اواسط خردادماه در شورای عالی تریلری کشور بررسی شد و در نهایت، افزایش ۳۰ درصدی نرخ بلیت برای حمل‌ونقل عمومی ریلی و جاده‌ای از ابتدای تیرماه به تصویب رسید.

سعیدی با اشاره به وقایع اخیر بیان کرد: در پی تجاوز رژیم صهیونیستی به کشور، شرکت‌های حمل‌ونقل ریلی مسافری به‌صورت داوطلبانه تصمیم گرفتند افزایش نرخ را در آن مقطع به تعویق بیندازند و تمرکز خود را بر خدمت‌رسانی به مردم معطوف کنند به همین دلیل، افزایش نرخ با تأخیر و از نیمه دوم تیرماه اجرایی شد.

وی ادامه داد: این افزایش قیمت، یک روند سنواتی است که معمولا در خردادماه هر سال، با مصوبه شورای عالی تریلری اعمال می‌شود اما امسال به دلیل شرایط خاص کشور، با تأخیر اجرا شد.

دبیر انجمن صنفی حمل‌ونقل ریلی مسافری تأکید کرد: با وجود اینکه قیمت بلیت قطار طی سال‌های گذشته متناسب با نرخ تورم افزایش نیافته و با عقب‌ماندگی مواجه بوده، شرکت‌ها همچنان بر اساس مصوبه شورای عالی تریلری عمل خواهند کرد.

سعیدی همچنین اعلام کرد: برای ایام اربعین نیز قیمت‌گذاری بر اساس همین مصوبه انجام خواهد شد و افزایش جداگانه‌ای بابت مسیرهای یک‌سر خالی نخواهیم داشت.

رشد حدود ۴۰ هزار تنی ترخیص روغن خام

دبیر انجمن صنفی صنایع روغن نباتی کشور وضعیت فعلی بازار روغن را مطلوب دانست و گفت: در سه ماهه نخست امسال ۳۷۸ هزار تن انواع روغن خام به کشور وارد شده است که نسبت به مدت مشابه پارسال حدود ۴۰ هزار تن افزایش دارد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، علیرضا شریفی درباره وضعیت واردات روغن خام و تامین نیاز داخلی این کالا افزود: طبق آمارها میزان واردات روغن خام در سه ماهه اول سال گذشته حدود ۳۳۶ هزار تن بوده است. دبیر انجمن صنفی صنایع روغن نباتی کشور گفت: در مجموع سالانه یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن روغن خام مورد نیاز کشور از محل واردات مبادی روسیه، آمریکای جنوبی، اندونزی، اوکراین و ترکیه تا پایان سال تامین می‌شود.

وی با یادآوری اینکه روغن خام سویا از محل استحصال دانه سویا تامین می‌شود، افزود: از میان روغن‌های وارداتی ۸۵۰ هزار تن روغن خام آفتابگردان به طور عمده از روسیه و ۵۵۰ هزار تن روغن پالم به طور عمده از مالزی وارد می‌شود ضمن آنکه ۱۰۰ هزار تن روغن کانزا از دانه دانه‌های کانزا و ۵۰۰ هزار تن روغن سویا از محل استحصال دانه وارداتی و داخلی سویا تامین می‌شود.

شریفی با بیان اینکه واردات توسط بخش خصوصی و دولتی همزمان انجام می‌شود، تصریح کرد: دولت ۱۰۰ هزار تن از موجودی استراتژیک روغن را به صنعت اختصاص داده است که عملا برای تولید وارد کارخانه‌ها شد که در ۱۰ روز آینده تحت نظارت جهاد کشاورزی استان‌ها توزیع می‌شود.

این فعال صنعت روغن چشم انداز بیش روی کشور برای تامین و توزیع روغن را مطلوب دانست و گفت: انبار واردات روغن خام در سالجاری افزایش را نشان می‌دهد که همین امر بازار روغن را به سمت آرامش سوق خواهد داد.

تصمیم غیرمنتظره اوپک پلاس، نفت را غافلگیر کرد

تصمیم غافلگیرکننده اوپک‌پلاس مبنی بر افزایش بیش از انتظار تولیدات در ماه آگوست (مرداد-شهریور) به کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی منجر شد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از رویترز، اوپک‌پلاس که از اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت به‌علاوه متحدان از جمله روسیه تشکیل شده است، در نشست اخیر این ائتلاف، با افزایش تولیدات در ماه آگوست به اندازه روزانه ۵۴۸ هزار بشکه موافقت کرد.

در پی این تصمیم، نفت خام برنت دریای شمال با کاهش ۴۷ سنتی یا ۰.۶۹ دلاری، هر بشکه ۶۷.۸۳ دلار معامله شد و معاملات وست‌تگزاس اینترمدیت نیز با کاهش ۱.۴۲ درصدی یا ۰.۹۵ دلاری، هر بشکه ۶۶.۰۵ دلار صورت گرفت.

رویترز از ابهام درباره تعرفه‌های آمریکا و تأثیر احتمالی آنها بر رشد اقتصادی جهان از دیگر عوامل تأثیرگذار بر کاهش قیمت نفت یاد کرده است.

تیم ایوانز تحلیلگر شرکت «ایوانز انرژی» در یادداشتی نوشت: افزایش تولید به وضوح از رقابتی پرتنش‌تر برای به دست آوردن سهم بازار و همچنین اندکی مقاومت در برابر کاهش قیمت و درآمد حکایت دارد.

اوپک‌پلاس پیش‌تر در ماه‌های مه، ژوئن و جولای با افزایش روزانه ۴۱۱ هزار بشکه نفت موافقت کرده و این رقم برای ماه آوریل تنها ۱۳۸ هزار بشکه بود.

تحلیلگران «آربی‌سی کیپیتال» می‌گویند که این تصمیم، ۸۰ درصد کاهش داوطلبانه (۲.۲ میلیون بشکه) تولیدات هشت عضو بزرگ اوپک را به بازار برمی‌گرداند.

به نوشته آنها با این حال، افزایش واقعی تولید تاکنون نسبت به آنچه برنامه‌ریزی شده بود، کمتر و عمده تولیدات نیز از سوی عربستان بوده است.

ریاض در اقدامی با هدف نمایش اعتماد عربستان به تقاضای نفت، دیروز بهای نفت خام «سبک عرب» را برای ماه آگوست به سقف چهارماهه آن در آسیا افزایش داد.

تحلیلگران «گلدمن ساکس» انتظار دارند که اوپک‌پلاس در نشست بعدی این ائتلاف نفتی در سوم آگوست، برای آخرین بار با افزایش تولید موافقت کنند و این بار آن را به روزانه ۵۵۰ هزار بشکه برسانند.

قیمت نفت همچنین به دلیل تصمیم غیرمنتظره آمریکا مبنی بر تعویق تعرفه‌ها تحت فشار قرار گرفته است. دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا دیروز گفت که این کشور در آستانه نهایی کردن چند توافق تجاری طی روزهای آتی است و تا نهم جولای به سایر کشورها درباره افزایش نرخ تعرفه‌ها اطلاع‌رسانی خواهد کرد و این تعرفه‌های جدید از اول آگوست اجرایی خواهند شد.

پیام آشنا بررسی می کند

کشاورزی فراسرزمینی؛ نسخه‌ای برای امنیت غذایی در دوران بحران

اختصاصی پیام آشنا - با تداوم بحران آب، تغییرات اقلیمی و تنش‌های ژئوپلیتیکی در منطقه، کشت فراسرزمینی بار دیگر به‌عنوان راهبردی استراتژیک برای تأمین امنیت غذایی ایران مطرح شده است. کارشناسان و مسئولان اجرایی معتقدند اکنون زمان بازنگری جدی در سیاست‌گذاری‌های این حوزه فرا رسیده است.

در حالی که امنیت غذایی یکی از ارکان اصلی تاب‌آوری ملی در دوران بحران‌های بین‌المللی محسوب می‌شود، ایران با چالش‌های فزاینده‌ای چون کاهش منابع آبی، رشد جمعیت، تغییر الگوی مصرف و محدودیت در واردات مواجه است. در این شرایط، کشت فراسرزمینی — که از آن به عنوان واردات "آب مجازی" نیز یاد می‌شود — بار دیگر در صدر اولویت‌های امنیت غذایی قرار گرفته است.

پیمان عالمی، رئیس اتاق اصناف کشاورزی، با تأکید بر نقش راهبردی این نوع کشاورزی در دوران بحران، از نیاز به بازطراحی سیاست‌های دیپلماتیک و اقتصادی کشور در این زمینه سخن گفته و آن را ضروری ملی در دوران پساجنگ دانسته است. وی معتقد است که کشت فراسرزمینی نه‌تنها ابزاری اقتصادی، بلکه ابزاری دفاعی برای محافظت از امنیت غذایی کشور محسوب می‌شود.

در این چارچوب، کشورهایی نظیر قزاقستان با بهره‌مندی از منابع غنی آب، خاک حاصلخیز و موقعیت جغرافیایی مطلوب، در صدر فهرست مقاصد بالقوه ایران برای سرمایه‌گذاری قرار گرفته‌اند. در سفر اخیر وزیر جهاد کشاورزی به آستانه، توافقاتی برای توسعه همکاری در زمینه کشت دانه‌های روغنی و معتقد است یکی از راهکارهای واقع‌بینانه، تمرکز بر فروش محصولات در همان کشورها یا صادرات منطقه‌ای آن‌هاست.

با این حال، این مدل کشاورزی بدون چالش نیست. شاهپور علائی‌مقدم، معاون توسعه مدیریت وزارت جهاد کشاورزی، بر ضعف‌های زیرساختی، مشکلات لجستیکی، فقدان نوگان حمل‌ونقل کارآمد و هزینه‌های بالای انتقال محصولات از کشورهای دوردست، به‌ویژه در آمریکای لاتین، تأکید کرده است. تجربه ایران در قزاقستان می‌تواند نقطه آغازی برای توسعه پایدار در این حوزه باشد؛ مشروط بر آنکه چالش‌های موجود به‌درستی شناسایی و برطرف شوند.

وی همچنین بر لزوم تغییر واژه «کشت فراسرزمینی» به «کشاورزی فراسرزمینی» تأکید دارد زیرا این مفهوم باید دامپروری، شیلات، صنایع تبدیلی و زنجیره‌های بسته‌بندی و توزیع را نیز در بر گیرد، نه صرفاً زراعت یک‌ساله.

از سوی دیگر، بسیاری از کارشناسان بر این باورند که بدون اصلاح الگوی کشت داخلی، بهره‌گیری از مزایای کشاورزی فراسرزمینی نیز ناپایدار خواهد بود. سرمایه‌گذاری در گلخانه‌ها، ارائه مشوق به کشاورزان برای تولید محصولات کم‌مصرف آبی، و هدایت منابع به تولید محصولات با ارزش‌افزوده بالا، از جمله پیشنهاداتی است که می‌تواند کشاورزی ایران را در مسیر پایداری قرار دهد.

کشاورزی فراسرزمینی اگرچه به‌عنوان راهکاری فوری و استراتژیک برای تأمین کالاهای اساسی و گذر از بحران آب مطرح است، اما تحقق آن نیازمند دیپلماسی فعال، سرمایه‌گذاری هوشمندانه، ایجاد زیرساخت‌های لجستیکی، اصلاح سیاست‌های حمایتی و ایجاد هماهنگی میان نهادهای تصمیم‌ساز است. تجربه ایران در قزاقستان می‌تواند نقطه آغازی برای توسعه پایدار در این حوزه باشد؛ مشروط بر آنکه چالش‌های موجود به‌درستی شناسایی و برطرف شوند.

وزیر نیرو اعلام کرد

فراخوان نصب سامانه‌های خورشیدی پشت بامی ۵ کیلوواتی در هفته آینده

وزیر نیرو از آغاز فراخوان ملی برای توسعه سامانه‌های خورشیدی پشت‌بامی ۵ کیلوواتی در هفته آینده خبر داد و گفت: مردم می‌توانند با نصب این سامانه‌ها، برق مصرفی خود را به‌صورت مستقل تأمین کنند

به گزارش پیام آشنا، عباس علی‌آبادی با اشاره به اهمیت توسعه تولید پراکنده برق در کشور اظهار کرد: اکنون سه نسخه متفاوت از این سامانه‌ها طراحی شده و آماده ارائه است. هدف ما این است که با جلب مشارکت مردم، گام بلندی در مسیر خودتأمینی انرژی در بخش خانگی برداریم.

وی با تأکید بر نقش نهادهای دولتی در حمایت از این طرح افزود: یکی از اقداماتی که شهرداری‌ها یا وزارت راه و شهرسازی می‌توانند انجام دهند، ارائه مشوق‌هایی مانند تخفیف در هزینه‌های ساخت‌وساز یا افزایش درصد مجاز ساخت برای متقاضیانی است که از برق خورشیدی استفاده می‌کنند.

وزیر نیرو خاطرنشان کرد: با اجرای این برنامه، هم سهم انرژی‌های تجدیدپذیر افزایش می‌یابد و هم فشار بر شبکه سراسری کاهش پیدا می‌کند. این یک تحول مهم در مسیر پایداری انرژی کشور خواهد بود.

مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای البرز تاکید کرد

پیگیری جدیِ طرح تعادل‌بخشی در البرز

داود نجفیان، مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای البرز، با تأکید بر تداوم فعالیت‌های اساسی در حوزه مدیریت منابع آب، اعلام کرد که پروژه‌های مهم شرکت در راستای طرح تعادل‌بخشی و انسداد چاه‌های غیرمجاز بدون وقفه ادامه دارد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از روابط عمومی شرکت آب منطقه‌ای البرز، داود نجفیان در گفت‌وگویی با رسانه‌ها، طرح تعادل‌بخشی را «ستون اصلی مدیریت پایدار منابع آب در استان» توصیف کرد و گفت: «این طرح با هدف کاهش برداشت‌های غیرمجاز، اصلاح الگوی مصرف و احیای سفره‌های زیرزمینی در حال اجراست و یکی از محورهای اصلی عملکرد شرکت در سال جاری خواهد بود.»

به گفته او، از ابتدای اجرای این برنامه تاکنون، حدود ۸۰ میلیون مترمکعب از برداشت‌های غیرمجاز آب جلوگیری شده و بیش از ۷۶۰ حلقه چاه غیرمجاز در سطح استان مسدود شده است.

نجفیان افزود: «تا پایان سال جاری پیش‌بینی می‌شود حدود ۱۰۰۰ حلقه چاه دیگر نیز در مناطق بحرانی‌ای چون شاهرود، لاجوردکوه، کرج و نظرآباد مسدود شود.»

نجفیان همچنین به اقدامات شرکت در زمینه جلوگیری از آلودگی منابع آبی پرداخت و گفت: «ساماندهی رودخانه کرج، جلوگیری از ورود فاضلاب و کنترل کیفی آب شرب، از جمله اقدامات کلیدی ما در ماه‌های اخیر بوده است.»

او در پایان تاکید کرد: «در شرایطی که هم با چالش‌های اقلیمی نظیر کاهش بارش‌ها مواجهیم و هم فشارهای سیاسی و امنیتی بر کشور وارد می‌شود، شرکت آب منطقه‌ای البرز با اتکا به دانش کارشناسان خود و همکاری مردم، تلاش دارد پایداری منابع آبی استان را تضمین کند.»

بازار سرمایه سبزپوش شد؛ رشد ۱۹ هزار واحدی شاخص کل

شاخص کل بورس تهران در نخستین روز کاری هفته سوم تیر ماه، با رشد ۱۹ هزار واحدی، تراز ۲.۷ میلیون واحدی را پس گرفت.

به گزارش پیام آشنا، شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات روز دوشنبه - ۱۶ تیر ماه - برای نخستین بار پس از بازگشایی بازار سهام از زمان اتمام جنگ تحمیلی ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی علیه ملت ایران با افزایش ۱۹ هزار و ۶۹۳ واحدی به تراز ۲ میلیون و ۷۰۹ هزار واحد رشد کرد اما شاخص هموزن ۸۹۱ واحد منفی شد و در ارتفاع ۸۴۶ هزار واحد ایستاد.

نمادهای فملی، فولاد، وبملت، نوری و وپاسار در رشد شاخص مؤثر بودند. نمادهای خساپا، وبملت و وتجارت نیز در میان سه نماد اول پرتراکنش دیروز حقیقی‌ها قرار داشتند و با رشد ارزش سهام مواجه شدند. ارزش معاملات دیروز بورس‌های تهران و فرابورس ۲۱.۱ همت (میانگین ماهانه ارزش معاملات ۱۵۳.۷ همت) بود که بیش از ۸ همت آن شاخص هموزن ۹۱ همت و شامل (شامل ۵ همت معاملات بورس‌های تهران و فرابورس و ۳ همت معاملات صندوق‌های سهامی) و ارزش صفوف فروش ۲.۳ همت بود.

خالص پول حقیقی که از بورس‌های تهران و فرابورس در معاملات دیروز خارج شد ۲۵۳ میلیارد تومان (میانگین ماهانه حدود ۲ همت) بود ولی حدود ۲ میلیارد تومان پول حقیقی‌ها به صندوق‌های سهامی و ۲۶۸۳ میلیارد تومان به صندوق‌های درآمد ثابت وارد شد.

اگرچه دیروز ۱۱۸۲ میلیارد تومان ارزش خرید حقیقی‌ها از صندوق‌های اهرمی بود اما در مقابل ارزش فروش واحدهای سرمایه‌گذاری حقیقی‌ها از صندوق‌های اهرمی از یک‌هزار میلیارد تومان عبور کرد (تراز مثبت ۱۳ میلیارد تومان). این در حالی است که بازده سه ماهه ابتدایی امسال (۲۰ روز کاری) صندوق‌های اهرمی بین منفی ۱۰ تا منفی ۲۳ درصد بوده است.

شاخص فرابورس نیز ۹۶ واحد مثبت شد و به تراز ۲۴ هزار و ۸۶۳ واحد رسید. ارزش معاملات دیروز فرابورس ۸.۴ همت بود که ۱.۱ همت از آن به معاملات سهام و ۲.۷ همت نیز به اوراق مالی اسلامی اختصاص داشت.

گفتنی است در هفته نخست پس از بازگشایی بازار سهام پس از جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، شاخص کل بورس تهران بیش از ۳۰۰ هزار واحد سقوط داشت که با اندیشیدن تدابیری از سوی شورای عالی بورس و هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار و همچنین برگزاری جلساتی با بانک مرکزی و شبکه بانکی کشور فرآیند حمایت تدریجی از بازار بخصوص از طریق خرید مستقیم سهام سهامداران حقیقی، روند نزولی از آخرین روز کاری هفته گذشته سیر صعودی به خود دید و ارزش صفوف فروش نیز از روزی ۳۰ تا ۳۰ همت در هفته قبل، به شدت کلسته شد و به سمت ایجاد صفوف خرید حرکت کرد.

در این جلسات مصوب شد تا شبکه بانکی ۶۰ همت با هدف ایجاد ثبات در بازار سهام و از طریق سازوکار صندوق تثبیت بازار سرمایه به این بازار تخصیص دهد، به طوری که دیروز ۱۲۷ میلیارد تومان پول حقیقی به نماد وبملت سرازیر شد اما از نماد محتشم ۹۷.۵ میلیارد تومان نقدینگی حقیقی‌ها خارج شد.

استراحت تابستانه در بازار مسکن!

کاهش تقاضای خرید مسکن تحت تاثیر عوامل متعلقاتی و افزایش عرضه واحدهای مسکونی اجاره‌ای ناشی از خروج اتباع بیگانه این عوامل‌ورا از ایجاد کرده که بازار مسکن تابستان آرامی را تجربه کند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، بازار مسکن از نیمه دوم سال ۱۴۰۱ تا کنون در رکود معاملاتی قرار گرفته و از نیمه دوم سال ۱۴۰۳ از نظر قیمت نیز به ثبات نسبی رسیده است. کاهش قدرت خرید متقاضیان مصرفی، اصلی‌ترین عامل رکود محسوب می‌شود. عواملی همچون مالیات خانه‌های خالی و کاهش تقاضای سرمایه‌گذاری نیز در ثبات قیمت موثر بوده است. عمده کارشناسان پیش‌بینی دقیقی درباره زمان ایجاد رونق در بازار مسکن ندارند، اما تجربه ادوار گذشته نشان داده اگر قیمت‌ها تقریبا سه تا چهار سال افزایش نیابد، رشد تدریجی توان متقاضیان مصرفی می‌تواند متجر به رونق این بازار شود. به تازگی دو متغیر جدید به عنوان عوامل رکودزا در بازار ملک بروز یافته است. ریسک‌های سیاسی و منطقه‌ای باعث شده تا تعداد معاملات در بخش خرید و فروش به طور محسوسی کاهش پیدا کند. بررسی‌های میدانی نشان می‌دهد با آغاز جنگ ۱۲ روزه ایران و رژیم صهیونیستی، تقاضا برای خرید مسکن روند کاهشی داشته و به همین دلیل قیمت‌های پیشنهادی در برخی مناطق تهران تا ۸.۵ درصد افت کرده است. از سوی دیگر خروج اتباع بیگانه ظاهرا به افزایش عرضه مسکن استیجاری انجامیده است. آنطور که نایب رئیس اتحادیه مشاوران املاک گفته تا شدت گرفتن خروج اتباع، عرضه مسکن در بخش املاک کلنگی به‌ویژه در مناطق پایین شهر افزایش یافته است. در حال حاضر بسیاری از املاکی که پیش‌تر در اختیار اتباع بوده با قیمت‌هایی معادل سال گذشته عرضه می‌شوند که همین امر موجب کاهش نرخ اجاره در این بخش شده است. طی روزهای اخیر حدود ۴۰۰ هزار مهاجر غیرقانونی افغان به کشور افغانستان بازگشت داده شده‌اند. معاون اجتماعی پلیس اطلاعات تهران بزرگ گفته است در ۱۲ تیر ماه امسال طرح سرلسری جمع‌آوری اتباع غیرمجاز در تهران و با همکاری دیگر پلیس‌های تخصصی اجرایی شد. در این طرح کلونی‌های تجمع و پاتوق اتباع غیرمجاز در منازل، اشتغال اتباع غیر مجاز در صنوف و... شناسایی و در نهایت ۱۵۰ نقطه در این خصوص پاکسازی شد. تذکرات جدی به مالکان و متصدیان که از اتباع غیرمجاز استفاده کرده بودند نیز داده و اقدام غیر قانونی آنها در سوابق ثبت شد.

کارفرمایان متخلفی که اتباع خارجی غیرمجاز و فاقد پروانه کار را که غیرقانونی وارد کشور شده قلد، به کارگیرند بابت هر روز اشتغال غیرمجاز یک میلیون و ۳۷۱ هزار تومان جریمه شده و در صورتی که از آنها در کاری استفاده کنند که در پروانه قید نشده به مجازات حبس تا ۱۸۰ روز محکوم خواهند شد. با توجه به قرار گرفتن در فصل تابستان که پیک جابه‌جایی خانوارها محسوب می‌شود، کاهش معاملات در بخش خرید و فروش اگر با افزایش عرضه مسکن همراه شود می‌تواند به ایجاد آرامش در بازار مسکن بینجامد. اما عارضه متقی رکود معاملات آن است که ساخت و ساز کاهش می‌یابد در حالی که افزایش قیمت مصالح ساختمانی که معمولا با تورم عمومی رشد می‌کند هزینه ساخت را بالا می‌برد. بازار تا مدتی می‌تواند از طریق عرضه واحدهای موجود در ثبات نسبی قرار بگیرد اما تکمیل ظرفیت عرضه باعث می‌شود تا بازار ملک به واحدهای جدید نیاز پیدا کند. در آن شرایط رکود ساخت و ساز اثر تورمی بر بازار ملک می‌گذارد. دولت در حال حاضر طرح نهضت ملی مسکن را در دستور کار دارد. از اینجا که این پروژه در دولت قبل آغاز شد قرار بود واحدها برای اقشار پایین ساخته شود اما به تدریج که هزینه ساخت افزایش پیدا کرد عملا اقشار متوسط مشتریان موثر این واحدها شدند. البته کارشناسان طرح‌هایی مثل تولید مسکن استیجاری، مسکن تدریجی و اجاره به شرط تملیک در کلان‌شهرها را برای کنترل بازار مسکن پیشنهاد می‌دهند اما هنوز این طرح‌ها به اجرای گسترده نرسیده است.

یادداشت

قدرت‌های نوظهور اقتصادی و توسعه قدرت‌های سنتی کشاورزی (بخش اول)

در کنار قدرت گرفتن و افزایش نفوذ کشورهای عضو بریکس، چالش‌هایی برای قدرت‌های سنتی کشاورزی ایجاد شده است. فشار رقابتی از سوی کشورهای بریکس مجتربه نوسانات بازار و قیمت‌ها شده و حاشیه سود صادرکنندگان کشاورزی مستقر را تحت تأثیر قرار داده است. به عنوان مثال، هجوم سویای برزیلی به بازارهای جهانی، تولیدکنندگان سویای ایالات متحده آمریکا را تحت فشار قرار داده و متجربه کاهش قیمت‌ها و درآمد کمتر برای کشاورزان آمریکایی شده است. علاوه بر این، گسترش سریع بخش‌های کشاورزی کشورهای بریکس، نگرانی‌هایی را در مورد پایداری محیط زیست ایجاد کرده است. اقداماتی مانند جنگل‌زدایی در برزیل برای گسترش کشاورزی، خطرات زیست‌محیطی قابل توجهی را ایجاد می‌کند و بر اکوسیستم‌های جهانی و ثبات آب و هوا تأثیر می‌گذارد. پویایی قدرت اقتصادی در حال تغییر ناشی از رشد کشورهای بریکس در مدیریت و سیاست‌گذاری کشاورزی جهانی مشهود است. با افزایش نفوذ اقتصادی کشورهای بریکس آنها به طور فزاینده‌ای بر توافق‌نامه‌های تجاری بین‌المللی و مقررات کشاورزی تأثیر می‌گذارند. قدرت چانه‌زنی جمعی آنها در سازمان‌هایی مانند سازمان تجارت جهانی به آنها اجازه می‌دهد تا از سیاست‌هایی که به نفع منافع اقتصادی آنها است، حمایت کنند و تسلط سنتی کشورهای توسعه‌یافته را به چالش بکشند. این تغییر در پویایی قدرت، مستلزم تنظیم مجدد سیاست‌های تجاری و استراتژی‌های مذاکره توسط قدرت‌های سنتی کشاورزی برای رسیدگی به چشم‌انداز در حال تحول جهانی است.

با وجود این چالش‌ها، ظهور کشورهای بریکس فرصت‌هایی را برای همکاری و متافع متقابل فراهم می‌کند. قدرت‌های سنتی کشاورزی می‌توانند با کشورهای بریکس برای توسعه سرمایه‌گذاری‌های مشترک و انتقال فناوری که بهره‌وری و پایداری کشاورزی را افزایش می‌دهد، تعامل کنند. به عنوان مثال، مشارکت بین کشورهای بریکس و کشورهای کشاورزی تثبیت‌شده می‌تواند متجربه نوآوری در مدیریت محصولات کشاورزی، آبیاری و کنترل آفات شود. چنین همکاری‌هایی می‌تواند به متعادل کردن فشارهای رقابتی و ترویج اهداف مشترک در توسعه کشاورزی و حفاظت از محیط زیست کمک کند. علاوه بر تأثیرات تجاری و سیاسی، کشورهای بریکس در حال تغییر الگوهای سرمایه‌گذاری کشاورزی جهانی هستند. سرمایه‌گذاری‌های آنها در زیرساخت‌ها و فناوری‌های کشاورزی، بخش‌های کشاورزی را در مناطق مختلف به ویژه در کشورهای در حال توسعه، متحول می‌کند. به عنوان مثال، سرمایه‌گذاری‌های چین در کشاورزی آفریقا، تسهیلات آبیاری و شیوه‌های کشاورزی را بهبود می‌بخشد و به افزایش بهره‌وری کشاورزی و رشد اقتصادی در منطقه کمک می‌کند. این سرمایه‌گذاری‌ها، تاب‌آوری کشاورزی جهانی را افزایش داده و اقتصادهای نوظهور را در اقتصاد کشاورزی جهانی ادغام می‌کند.

تأثیرات اقتصادی کشورهای عضو بریکس بر کشاورزی جهانی پیچیده و چندوجهی است. ظهور این اقتصادهای نوظهور، بازارهای جهانی، الگوهای تجاری و پویایی قدرت را تغییر شکل می‌دهد و فرصت‌ها و چالش‌هایی را به همراه دارد. در حالی که سرمایه‌گذاری‌ها و رشد اقتصادی کشورهای بریکس به تنوع بازار و پیشرفت‌های فناوری کمک می‌کند، فشارهای رقابتی و نگرانی‌های زیست‌محیطی را نیز ایجاد می‌کند. پرداختن به این پویایی‌ها مستلزم واکنش‌های استراتژیک از سوی کشورهای عضو بریکس و قدرت‌های کشاورزی سنتی برای تقویت یک سیستم کشاورزی جهانی متعادل و پایدار است.

تجارت جهانی شده غذا تحت تأثیر ژئوپلیتیک

تجارت محرک اصلی توسعه اقتصادی کشورهای عضو بریکس پلاس بوده است. سهم تجارت جهانی کالاهای مبادله شده بین اعضای فعلی این گروه از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۲۲ میلادی بیش از دو برابر شده و به ۴۰ درصد رسیده است. این روند با نگاهی به وابستگی فزاینده اقتصادهای خاص بریکس پلاس به تجارت با سایر اعضای بریکس پلاس، واضح‌تر می‌شود.

نقش رو به رشد چین به عنوان تأمین‌کننده کالاهای صنعتی و مصرفی و همچنین واردکننده کالاها نیروی کلیدی برای انضمام بوده است. به نظر می‌رسد دوران آرامش ژئوپلیتیکی در امنیت غذایی کاملاً جای خود را به ورطه‌ای طوفان‌زا داده است و بر اقتصاد جهانی و روابط اقتصادی بین‌المللی از جمله بر تجارت کشاورزی، تأثیر گذاشته است. اعضای بریکس، گروه ۷ و اتحادیه اروپا نیز از این امر مصون نیستند و هرگونه تأثیر بر روابط تجاری بین و درون این کشورها خطر قابل توجهی (اضافی) برای امنیت غذایی در کشورهای جنوب جهان ایجاد می‌کند. جایی که صدها میلیون نفر از گرسنگی و سوءتغذیه رنج می‌برند این وضعیت به ویژه در کشورهایی که تحت تأثیر درگیری‌های مسلحانه و رویدادهای شدید آب و هوایی مکرر هستند، وخیم‌تر است. تهدیدهای ترامپ، ژست‌های ژئوپلیتیکی، درگیری‌های گرم و سرد و جنگ‌ها جهان را به بلوک‌ها تقسیم کرده و تجارت جهانی را به طور مصنوعی تکه‌تکه می‌کنند.

حمایت گرایی انجام‌گسیخته، تشدید رژیم‌های تحریم و مدیریت دولتی، ناشی از رقابت بین قدرت‌های بزرگ، تأکید بیش از حد بر ارزش‌های سیاسی مشترک و به طور فزاینده‌ای، مداخلات بازار که ظاهراً با انگیزه امنیت ملی انجام می‌شوند. سیستم تجارت بین‌المللی را تهدید می‌کنند. این امر با جنگ تعرفه‌ها و بحران جاری در سازمان تجارت جهانی (WTO) که ناشی از محاصره هیئت تجدیدنظر (نهاد حل اختلاف) سازمان تجارت جهانی توسط ایالات متحده است، تشدید می‌شود.

طبق گزارش هشدار تجارت جهانی (۲۰۲۳)، تعداد مداخلات مستقیم دولت در فعالیت‌های تجارت خارجی، مانند محدودیت‌های واردات یا صادرات در سال‌های اخیر به حدود ۲۰ هزار مورد افزایش یافته است. در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱، تعداد مداخلات جدید حمایت‌گرایانه در تجارت خارجی به اوج خود یعنی چند هزار مورد رسید. کالاهای کلیدی کشاورزی نیز تحت تأثیر قرار گرفتند. تعداد فزاینده تحریم‌هایی که دسترسی به بازار را برای واردکنندگان یا کالاهای خارجی محدود می‌کنند، متجر به افزایش تورم و نگرانی می‌شود.

پایگاه داده تحریم‌های جهانی (GSDB) از ابتدای دهه ۲۰۲۰ حدود ۴۰۰ رژیم تحریم فعال را ثبت کرده است. این تقریباً سه برابر دهه‌های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰ و حدود دو برابر دهه ۲۰۱۰ است. از اوایل اواسط دهه ۱۹۹۰، تقریباً ۴۰ درصد از تحریم‌ها توسط ایالات متحده، ۲۰ درصد توسط اتحادیه اروپا و ۱۰ درصد توسط سازمان ملل متحد اجرا شده است. این امر به طور مستقیم یا غیرمستقیم بر کشاورزی در سراسر جهان تأثیر می‌گذارد.

طبق یک مطالعه جدید، ۸۰ درصد از بخش‌های مشاهده شده به دلیل تحریم‌ها اثرات منفی بر تجارت داشته‌اند و کشاورزی یکی از بخش‌هایی است که بیشترین تأثیر را پذیرفته است. این تحریم‌ها نه با انگیزه سیاست تجاری، بلکه با انگیزه ژئوپلیتیک اعمال می‌شوند، به عنوان مثال، هدف آنها دستیابی به تغییرات سیاسی، بی‌ثبات کردن رژیم‌ها، ترویج دموکراسی یا جلوگیری با حل مناقشات یا جنگ‌های سرزمینی است.

حسین شیرزاد
تحلیلگر مسائل کشاورزی در بستر توسعه
alborz.payam@gmail.com